

References:

1. Vashhenko L. Innovacijne seredovy`shhe pislyady`plomnoyi pedagogichnoyi osvity. *Pislyady`plomna osvita*. 2012. № 1. S. 37–40.
2. Zyazyun I. A. Konceptual`ni zasady` teorii osvity` v Ukraini. *Pedagogika i psihologiya profesijnoyi osvity*. 2000. № 1. S. 11–24.
3. Tkachuk N. Innovacijne osvitnye seredovy`shhe yak umova rozvy`tku profesijnoyi kompetentnosti pedagogiv. *Naukovy`j visny`k Sxidnoyevropejs`kogo nacional`nogo universy`tetu imeni Lesi Ukrainky`*. *Pedagogichni nauky*. 2015. № 1. S. 124–129.
4. Razina N. O. Akmeologichny`j pidxid do rozvy`tku profesionalizmu suchasnoho pedagoga v innovacijnomu osvitn`omu seredovy`shhi seredn`oyi shkoly. *Visnyk naukovoyi shkoly pedagogiv «AKME»*. 2009. V. 3.
5. Organizacijno-pedagogichni zasady` innovacijnogo rozvy`tku ZNZ : monografiya / G. D. Shhekatunova, V. V. Teslenko, A. D. Cy`mbalaru ta in. / za red. G. D. Shhekatunovoyi. Kyiv : Ped. dumka, 2013. 264 s.
6. Shapran O. I. Stvorennya innovacijnogo osvitn`ogo seredovy`shha v procesi profesijnoyi pidgotovky` majbutn`ogo vchy`telya / O. I. Shapran, Yu. P. Shapran. URL: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2010-09/10soitpt.pdf>.
7. Yasvy`n V. Obrazovatel`naya sereda: ot modely`rovany`ya k proekty`rovany`yu. Moskva : Smysl, 2001. 365 s.

Кондратова Л. Г. Создание инновационной образовательной среды для развития педагогического мастерства учителя музыкального искусства в последипломном педагогическом образовании.

Статья посвящена одной из актуальных проблем развития педагогического мастерства учителя музыкального искусства в последипломном педагогическом образовании. Раскрыта проблема создания инновационной образовательной среды как условия для развития педагогического мастерства учителя музыкального искусства. Описаны составляющие инновационной образовательной среды в условиях последипломного педагогического образования. Сосредоточено внимание на характеристике всех составляющих такой среды в последипломном педагогическом образовании. Раскрыто влияние такой среды на развитие всех компонентов педагогического мастерства учителя музыкального искусства. Проанализированы цифровые инструменты, платформы, технологии для создания инновационной образовательной среды в последипломном педагогическом образовании. На основе анализа опыта экспериментальной деятельности описаны результаты исследования влияния такой среды на развитие педагогического мастерства учителей музыкального искусства.

Ключевые слова: развитие педагогического мастерства учителей музыкального искусства, инновационная образовательная среда и ее составляющие, последипломное педагогическое образование.

Kondratova L. G. Creating innovative educational environment for the development of music teachers' pedagogical skills in postgraduate pedagogical education.

The article is devoted to one of the topical problems of the development of pedagogical skills of a music teacher in postgraduate pedagogical education. The problem of creating an innovative educational environment as a condition for the development of music teacher's pedagogical skills is revealed. The components of an innovative educational environment in the conditions of postgraduate pedagogical education are described. The focus is on the characteristics of all components of such educational environment in postgraduate pedagogical education. The influence of innovative educational environment on the development of all components of music teachers' pedagogical skills is revealed. The analysis of digital instruments, platforms, technologies for creation of the innovative educational environment in postgraduate pedagogical education is analyzed. The results of the study of the influence of such an environment on the development of music teachers' pedagogical skills are described, based on the analysis of the experimental activity experience.

Key words: development of music teachers' pedagogical skills, innovative educational environment and its components, postgraduate pedagogical education.

УДК 378.1

DOI <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-68.28>

Криштанович М. Ф.

**РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗВО**

Проведено теоретико-методологічний аналіз літератури щодо запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес закладу вищої освіти. З проблеми дослідження свідчить про те, що впровадження ІКТ розглядається науковцями як один із пріоритетних напрямів державної політики і має зорієнтувати розвиток освіти на впровадження в освітній процес інформаційних технологій. У результаті аналізу тенденцій розвитку ІКТ обґрунтовано їх значення при викладанні дисциплін у закладах вищої освіти. З'ясовано, що впровадження ІКТ в освітній процес створює передумови для кардинального оновлення як змістово-цільових, так і технологічних сторін навчання, що виявляється в суттєвому збагаченні засобів викладання предметів педагогами та поглиблення знань студентів.

Аналіз наукових та практичних джерел дав змогу визначити зміст і сутність поняття “інформаційно-комунікаційні технології”. Ці технології створені для реалізації досягнення мети навчання.

Ключові слова: студенти, педагог, суспільство, дистанційне навчання, освітній процес, інформаційно-комунікаційні технології, заклад вищої освіти.

Становлення наукової думки вітчизняних вчених щодо ролі ІКТ припадає на кінець ХХ ст., який позначився інтенсивним розвитком та впровадженням у всі сфери життя суспільства інформаційних технологій, а початок ХХІ ст. – стрімким впровадженням ІКТ у систему закладу вищої освіти. Появами ІКТ зроблено інтенсивний крок в удосконалення засобів навчання, упровадженням комп'ютерів в освітній процес, поява нових та подальше вдосконалення наявних ІКТ, реалізація прикладних інформаційних систем.

Виявити критерії системи різновидів діяльності з комп'ютерно-орієнтованими засобами навчання, надати методичні рекомендації щодо найбільш доцільних шляхів добору та застосування засобів інформатизації освітньої діяльності – таке завдання поставила перед собою М. П. Шишкіна. У своїх роботах дослідниця встановила, що критерії систематизації типів діяльності з комп'ютерно-орієнтованими засобами навчання можуть ґрунтуватися на типах системності наукового знання.

Мета статті – дослідити та визначити ефективність використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у закладах вищої освіти.

Останні дослідження з питань розвитку освіти в галузі ІКТ охоплюють різні напрями: інформатизацію освіти, дистанційне навчання, методику викладання інформатики, компетентність студентів і педагогів із питань ІКТ і т.д. Інформатизація освіти передбачає загальні процеси розвитку суспільства й освіти. Її розвиток пов'язаний з іменами таких відомих вчених, педагогів та організаторів освіти і науки, як В. Ю. Биков, М. І. Жалдак, В. Г. Кремень, В. Д. Руденко та ін.

Виділимо сім основних напрямів наукових досліджень процесів використання ІКТ в освіті: Перший – “Інформатизація освіти”. Ці питання досліджували свого часу В. Ю. Биков, Б. С. Гершунський, С. У. Гончаренко, Р. С. Гуревич, М. І. Жалдак, Ю. О. Жук, В. М. Касаткін, Ю. О. Комісарова, Є. І. Машбиць, В. С. Михайлович, Н. В. Морзе, Й. А. Ривкінд, П. В. Стефаненко, О. В. Співаковський та ін., котрі створили основні засади теорії навчання з використанням інформаційних технологій.

Дослідження В. Ю. Бикова, зокрема “Освітні системи із забезпечення рівного доступу до якісної освіти впродовж життя”, відображають процеси розвитку суспільства, глобалізації, прискорення світових процесів суспільного розвитку, перехід суспільства до інформаційної стадії свого розвитку, демократизації суспільних відносин, інтеграції суспільних систем, що впливають на піднесення та формування мети системи освіти як в Європі, так і в Україні. Академік розглядає розвинення основ освіти України в напрямі європейської інтеграції, Болонського процесу тощо [1].

У своїй монографії “Моделі організаційних систем відкритої освіти” автор досліджував проблеми відкритої освіти як інструмента забезпечення сучасної освітньої парадигми; дистанційної освіти як інструмента практичної реалізації принципів доступної освіти, інформатизації освіти як інструмента сформованості інформаційно-технологічної платформи доступної освіти, підвищення рівня управління освітою як інструмента ефективного та дієвого розвитку в суспільстві. Він проаналізував такі новітні явища, як перший навчальний простір та глобальне освітнє явище і доступне освітнє середовище системи освіти, а також визначив головну роль ІКТ у вищезазначених процесах. У вже згаданій монографії розглянуто можливі шляхи використання цих результатів в освітній діяльності [2].

Одним з основних показників комп'ютерних систем освіти є єдиний інформаційний простір системи навчання. Дослідженням цих понять займався А. Ю. Пилипчук. Окремо він розглянув причини, які спонукають відставанням розбудови ІТ-технологій в Україні порівняно з європейським розвитком, показав, що фундаментальним питанням досягнення головної мети в реформуванні освіти є її інформування суспільства. Науковець запропонував своє визначення поняття “інформатизація освіти” і підвалини до розбудови якісних систем ІКТ у навчанні, що утворені на дослідженнях основних видів функціонування, які є дієвими в системі навчання. А. Ю. Пилипчук наголосив, що для успішного здійснення освітнього процесу треба його представити об'єктом інформатизації. Єдиний освітній простір, на його думку, є сукупністю трьох видів єдиних інформаційних просторів, які пов'язані з видами діяльності, що проробляються в системі освіти, менеджменту та навчання [3].

Другий напрям – процес забезпечення якісною шкільною освітою на підвалинах ІКТ, який є найважливішим завданням нового періоду розвитку освіти в країні. Цим питанням присвятили власні дослідження такі науковці, як В. В. Гуменюк, Л. І. Даниленко, О. Є. Кравчина, В. Е. Луначек, Є. А. Ямбург та ін.

Проблемам формування інформаційного середовища навчального закладу з точки зору оптимізації навчальних планів присвячені роботи Ю. О. Жука, зокрема “Системні особливості освітнього середовища як об'єкта інформатизації” [4].

Теоретичні засади ІКТ, сучасні технології трансформування інформації в закладах освіти, технологію системи управління закладами освіти, прогнозування розвитку закладу освіти на основі ІКТ досліджено Л. М. Забродською. Науковець також є автором низки методичних рекомендацій щодо впровадження ІКТ у закладах освіти. Її наукові результати використані багатьма загальноосвітніми закладами [5].

Узагальнення і систематизацію інформаційних потоків засобами ІКТ для удосконалення діяльності ЗВО запропонувала О. Є. Кравчина. Дослідниця у своїх результатах твердить, що запровадження сучасних інформаційних систем дає право прискорити хід обміну інформуванням, зменшуючи об'єми діяльності викладачів і дозволяє їм приймати результативні рішення [6].

У роботі Н. М. Лавриченко “Перспективи інформаційної моделі школи” наведений аналіз змін у шкільному освітньому процесі, зумовлений його поступальною інформатизацією, наведено оцінку європейських науковців на задуми розбудови інформаційної шкільної моделі.

Виявити критерії системи різновидів діяльності з комп’ютерно-орієнтованими засобами навчання, надати методичні рекомендації щодо найбільш доцільних шляхів добору та застосування засобів інформатизації навчальної діяльності – таке завдання поставила перед собою Шишкіна М.П. У своїх роботах дослідниця встановила, що критерії систематизації типів діяльності з комп’ютерно-орієнтованими засобами навчання можуть ґрунтуватися на типах системності наукового знання [7].

Третій напрям – “Використання ІКТ в освітньому процесі”. Є думка, що сучасний розвиток інформатизації освіти України значно відстає від зарубіжного. Тому багато досліджень якраз і присвячені вивченню досвіду системи створення інформаційно-комунікативного простору в освіті зарубіжжя.

Роль і місце інформаційних і комунікаційних технологій у системах освіти зарубіжних країн, рівень їх інтегрування в освітній процес загальної середньої школи досліджувала І. Д. Малицька. Вона у своїй праці проаналізувала рівень комп’ютеризації шкіл ЄС та порівняла його з рівнем комп’ютеризації українських шкіл. Вчена розглянула також процес утворення віртуальних едностей, які формують один освітній простір у глобальному параметрі, показує, як за сприянням різноманітних перспектив online ресурсів комп’ютерних мереж для прикладу (online уроки, семінари, лекції, відеоконференції тощо) можна підвищити ступінь та доброякісність навчання, багатьох дисциплін гуманітарного циклу.

У роботі І. Д. Малицької значна увага приділена аналізу основних напрямів розвитку систем освіти зарубіжних країн, серед яких одним із пріоритетних, як вона наголошує, давно став розвиток та використання ІКТ, навчальні документи багатообіцяючого розвитку, прийняті країнами Європи. Вчена наголошує на тому, як розвиваються освітні мережі, спрямовані на використання ІКТ [8].

Важливими у практиці вищих навчальних закладів є дослідження таких зарубіжних вчених (Д. Бірн, Я. Крайка, Д. Літлфілд, М. І. Фокесв, Д. Тиффин, С. Хоур), які акцентують на перспективності використання дистанційного навчання студентів.

Розвиток та впровадження ІКТ в освіті постійно досліджуються науковцями міжнародних організацій: ЮНЕСКО, ООН, Європейського Союзу, Ради Європи та др. Цій проблематиці присвячені праці таких учених, як С. Пейперт, М. Резнік (США).

Зокрема, професор Lih-Juan ChanLin із Католицького університету (Тайвань) [9] у своєму дослідженні наголошує, що процес навчання в інтернет-середовищі включає в себе взаємодію між студентами, між викладачами і студентами, а також їх співпрацю в процесі навчання, яка дає певні результати.

Доктор Lou Siragusa із Технологічного університету Кертін (Австралія) розглянув фактори, які роблять online-навчання ефективним. Він узагальнив принципи педагогічного проектування і стратегії навчання для студентів, що навчаються online [10].

Я. Крайка (Польща) визначив основні форми online-роботи [11].

На думку Т. Л. Годованюк, це сприяє наближенню освітнього процесу до сучасної моделі будови у доборі прийомів та методик застосування ІКТ з урахуванням особистих якостей студентів [12, с. 127–131].

В. Ю. Биков у роботі “Сучасні завдання інформатизації освіти” зазначає, що ІКТ навчання – це комп’ютерно-орієнтована складова частина педагогічної технології, яка відображає деяку формальну модель чіткого компоненту сутності учення і методики його подання, що представлено в цьому процесі освітніми програмними способами, які передбачають використання комп’ютера, комп’ютерно-орієнтованих засобів навчання і комп’ютерних комунікаційних мереж для вирішення навчальних задач або їх частин. Сучасна освіта створює змогу поширити досить велику територію навчання, яка утворює домовленості для істотного поліпшення інформаційно-ресурсного забезпечення навчання в діяльності освітнього процесу, що реалізується за сприянням ІКТ. Таким чином безпосередньо забезпечуються домовленості для навчально-пізнавальної діяльності студентів, досягнення педагогічних цілей, підтримки організаційно-технологічних форм діяльності і піднесення інформаційно-комунікаційних технологій в академічному процесі.

Досліджуючи перспективи застосування ІКТ, зокрема для студентів, які мешкають у сільській місцевості, науковець М. І. Фокесв визначає таку організацію освітнього процесу як особливу форму освіти, яка зв’язує засобами ІКТ студентів різної сільської місцевості, об’єднаних один з одним загальною навчальною метою і завданнями, а також із певним ресурсним центром, що має усі потрібні педагогічні і технологічні ресурси для досягнення студентами поставленої цілі.

Задля досягнення відповідного рівня спілкування під час навчання треба врахувати силу зображення, допустимий ступінь інформаційної виразності об’єктів навчального середовища. Тому, на думку вчених, варто виділити додаткові критерії – занурення й інтерактивність.

Нині створено повноцінну низку сучасних технологій, які безперервно удосконалюються. Як, зазначає доктор Набуйоші Терашіма, президент Лабораторії з дослідження передових телекомунікаційних технологій (Японія), сучасні ІКТ будуть відігравати важливе значення в досягненні визначених цілей [13, с. 11].

Характерну увагу освіті з допомогою ІКТ приділяють вчені В. Ю. Биков, Ю. О. Жук, О. О. Гриценчук, І. В. Іванюк, І. Д. Малицька, О. В. Овчарук та ін. [14], які займалися вивченням проблем дистанційної освіти, окремо електронного дистанційного навчання (ДН), котре в епоху піднесення інформаційних

технологій та процесу комп'ютеризації людства, набирає дедалі більшої популярності та актуальності, даючи право кожному студенту якнайкраще реалізувати отримання якісної освіти. Вони акцентують на тому, що Е-дистанційне навчання (електронне дистанційне навчання) є різновидом дистанційного навчання, під час якого студенти освітнього процесу реалізують здебільшого індивідуальне навчання, користуючись електронними транспортними системами доставки способів навчання та других інформаційних предметів, медіаосвітні прийоми та ІКТ.

Використання нових технологій і методів урізноманітнює процес комунікації учителів, учнів, викладачів та студентів. Нині, коли ступінь інформатизації закладів вищої освіти виходить на рівень формування єдиного освітнього простору, коли ІКТ дають право піднятися на сучасний ступінь модернізації освітніх сервісів, коли змінюються стандартизовані форми передачі повідомлення і поширюється навчання у спеціалізованих класах, дедалі більшої актуальності набуває індивідуальне навчання. Воно спонукає студентів самостійно опрацювати більшу частину навчального матеріалу. Науковці вважають, що педагог за такої форми навчання має виконувати роль консультанта або координатора і має шанс посилювати пізнавальну функцію студентів, діставатися поставленої освітньої цілі відповідно до особистих перспектив визначених студентом.

Більшість вчених розглядає індивідуальне навчання (дистанційне навчання) як наближення освітнього процесу до найкращої моделі студента. Цю ж думку підтримують А. М. Алексюк, О. Г. Братанич, О. Я. Савченко та ін.

У своїх роботах І. Г. Унт зазначає, що варіанти індивідуалізації можна звести до трьох: 1) групування студентів за певними критеріями для навчання за різними планами чи програмами; 2) внутрішньогрупова індивідуалізація навчальної роботи (групи); 3) проходження курсу в індивідуальному темпі (прискорено чи уповільнено) [15, с. 41–48].

Їхні роботи відображають процес розвитку і впровадження ІКТ у систему навчання, що, своєю чергою, слугує фундаментом для удосконалення освітнього процесу в закладі вищої освіти.

Висновки. Хочемо підбити підсумок, запропонувавши власне визначення ІКТ. Інформаційно-комунікативні технології – це систематичність нових інформаційних принципів та методів, цілеспрямованих на збирання, акумулювання, зберігання, опрацювання, передавання, поширення, представлення й використання інформації, яке розширяє перспективи використання ІКТ в освітній діяльності.

Використана література:

1. Биков В. Ю. Освітні системи із забезпечення рівного доступу до якісної освіти впродовж життя / *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2008. № 48. URL: www.ime.edu-ua.net/em8/emg.html.
2. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. Київ : Атіка, 2009. 684 с.
3. Пилипчук А. Ю. Система освіти України як об'єкт інформатизації: структура системи освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2008. № 4(8).
4. Жук Ю. О. Системні особливості освітнього середовища як об'єкту інформатизації. *Післядиплом. освіта в Україні*. 2002. № 2. С. 35–37.
5. Забродська Л. М. Інформатизація управління навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Київ, 2002. 210 с.
6. Кравчина О. Є. Інформатизація організаційно-управлінської діяльності в загальноосвітній школі. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2008. № 3(7). URL: www.ime.edu-ua.net/em7/emg.html.
7. Шишкіна М. П. Критерії класифікації типів діяльності з комп'ютерно-орієнтованими засобами навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2008. № 4(8). URL: www.ime.edu-ua.net/em8/emg.html.
8. Малицька І. Д. Роль і місце ІКТ в системах освіти зарубіжних країн. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2009. № 2(10). URL: www.ime.eduua.net/em10/emg.html.
9. Інтел. Навчання для майбутнього. Київ : Видав. група BHV, 2004. 416 с.
10. Siragusa L. Quality eLearning: An instructional design model for online learning in higher education. URL: www.aare.edu.au/06rap/sir06100.pdf.
11. Krajka J. Technology of Twinning partnerships – selecting tools for online collaboration. URL: www.etwinning.pl/files/pdw_presentation/Online_collaboration_tools.pdf.
12. Годованюк Т. Л. Деякі термінологічні тлумачення індивідуальної форми навчання через її «похідні». *Педагогіка і психологія*. 2008. № 3/4. С. 127–131.
13. Тиффин Дж. Образование в информационном обществе / Дж. Тиффин, Л. Раджасингам. Москва : Информатика и образование, 1999. 312 с.
14. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології : колективна монографія. Київ : Атіка, 2005. 252 с.
15. Унт И. Г. К проблеме индивидуализации учебного процесса. *Педагогика для учителей*. 1981. № 11. С. 41–48.

Referenses:

1. Bykov V. Yu. Osvitni systemy iz zabezpechennya rivnoho dostupu do yakisnoyi osvity vprodovzh zhyttya / *Informatsiyini tekhnolohiyi i zasoby navchannya*. 2008. № 48. URL: www.ime.edu-ua.net/em8/emg.html.
2. Bykov V. Yu. Modeli orhanizatsiynykh system vidkrytoyi osvity : monohrafiya. Kyiv : Atika, 2009. 684 s.
3. Pylypchuk A. Yu. Systema osvity Ukrainy yak ob'yekt informatyzatsiyi: struktura systemy osvity. *Informatsiyini tekhnolohiyi i zasoby navchannya*. 2008. № 4(8).
4. Zhuk Yu. O. Systemni osoblyvosti osvitn'oho seredovishcha yak ob'yektu informatyzatsiyi. *Pislyadyplom. osvita v Ukraini*. 2002. № 2. S. 35–37.

5. Zabrodska L. M. Informatyzatsiya upravlinnya navchal'no-vykhovnoho protsesu u zahal'noosvitn'omu navchal'nomu zakladi : dys. ...kand. ped. nauk : 13.00.01. Kyiv, 2002. 210 s.
6. Kravchyna O. Ye. Informatyzatsiya orhanizatsiyno-upravlins'koyi diyal'nosti v zahal'noosvitniy shkoli. *Informatsiyi tekhnolohiyi i zasoby navchannya*. 2008. № 3(7). URL: www.ime.edu.ua.net/em7/emg.html.
7. Shyshkina M. P. Kryteriyi klasyfikatsiyi typiv diyal'nosti z komputerno-oriyentovanymy zasobamy navchannya. *Informatsiyi tekhnolohiyi i zasoby navchannya*. 2008. № 4(8). URL: www.ime.edu.ua.net/em8/emg.html.
8. Malyska I. D. Rol' i mistse IKT v systemakh osvity zarubizhnykh krajin. *Informatsiyi tekhnolohiyi i zasoby navchannya*. 2009. № 2(10). URL: www.ime.eduua.net/em10/emg.html.
9. Intel. Navchannya dlya maybutnoho. Kyiv : Vydav. hrupa BHV, 2004. 416 s.
10. Siragusa L. Quality eLearning: An instructional design model for online learning in higher. URL: www.aare.edu.au/06pap/sir06100.pdf/.
11. Krajka J. Technology of Twinning partnerships – selecting tools for online collaboration. URL: www.etwinning.pl/files/pdw_presen/Online_collaboration_tools.pdf.
12. Hodovanyuk T. L. Deyaki terminolohichni tлумachennya individual'noyi formy navchannya cherez yiyi "pokhidni". *Pedahohika i psykholohiya*. 2008. № 3/4. S. 127–131.
13. Tyffyn Dzh. Obrazovanye v ynformatsyonnom obshchestve / Dzh. Tyffyn, L. Radzhasynham. Moskva : Ynformatyka y obrazovanye, 1999. 312 s.
14. Informatsiyne zabezpechennya navchal'no-vykhovnoho protsesu: innovatsiyi zasoby i tekhnolohiyi : kolektyvna monohrafiya. Kyiv : Atika, 2005. 252 s.
15. Unt Y. H. K probleme yndyvydualyzatsyyi uchebnoho protsesa. *Pedahohyka dlya uchyteley*. 1981. № 11. S. 41–48.

Крыштанович М. Ф. Роль и значение информационно-коммуникативных технологий в образовательном процессе учреждения высшего образования.

В статье проведен теоретико-методологический анализ литературы по внедрению информационно-коммуникативных технологий в образовательный процесс учреждения высшего образования. Исследование по проблеме свидетельствует о том, что внедрение ИКТ рассматривается учеными как одно из приоритетных направлений государственной политики и имеет задачу ориентировать развитие образования на внедрение в образовательный процесс информационных технологий. В результате анализа тенденций развития ИКТ обосновано их значение при преподавании дисциплин в учреждениях высшего образования. Установлено, что внедрение ИКТ в образовательный процесс создает предпосылки для кардинального обновления как содержательно-целевых, так и технологических сторон обучения, оказывается в существенном обогащении средств преподавания предметов педагогами и углублении знаний студентов.

Анализ научных и практических источников позволил определить содержание и сущность понятия "информационно-коммуникативные технологии". Эти технологии созданы для реализации достижения цели обучения.

Ключевые слова: *студенты, педагог, общество, дистанционное обучение, образовательный процесс, информационно-коммуникативные технологии, учреждение высшего образования.*

Kryshchanovych M. F. The role and importance of information and communication technologies in the educational process of higher education institution by scientists.

The article deals with theoretical and methodological analysis of literature on the introduction of information and communication technologies in the educational process of higher education institution. From the research problem, it is shown that the implementation of ICT is considered by scientists as one of the priority areas of state policy and should focus on the development of education for the implementation of information technology in the educational process. As a result of the analysis of trends in the development of ICT, their significance in the teaching of disciplines in higher education institutions was substantiated. It is revealed that the introduction of ICT in the educational process creates the prerequisites for a radical upgrade of both the content-target and technological aspects of learning, which is manifested in the substantial enrichment of teaching materials by teachers and in-depth knowledge of students.

The analysis of scientific and practical sources made it possible to determine the meaning and essence of the concept of "information and communication technologies". These technologies are designed to achieve the goal of learning.

Key words: *students, teacher, society, distance education, educational process, information and communication technologies, institution of higher education.*